

Slovak-American Cultural Center

SLOVENSKO-AMERICKÉ KULTÚRNE STREDISKO

P. O. BOX 291 • NEW YORK, N. Y. 10008

J. J. Krupa:

MATICA SLOVENSKÁ - DUCHOVNÁ MATKA SLOVÁKOV

Prejav na oslave 125. výročia založenia Matice slovenskej, v New Yorku, 30.10.1988.

Ctený duchovný otec! Vážené dámy a páni! Moji drahí bratia a sestry v národe!

Aké je to len krásne, správne a ľudskú dôstojnosť povznášajúce, keď si hlbšie uvedomíme, že my, americkí Slováci a Slovenky, konáme, organizujeme, píšeme a oslavujeme vždy úplne slobodne. Bez akýchkoľvek žiadostí na nejaké úrady o nejaké povolenie. Konáme ako chceme. Oslavujeme a ctíme si tie udalosti, činy, organizácie a jedincov v našom národe, ktoré sú nášmu srdcu, pravde a záujmom Boha a národa najbližšie a najmilšie.

I táto oslava 125. výročia založenia duchovnej matky nášho národa slovenského svedčí, že americkí Slováci boli a sú i dnes slobodnou a živou ratoľstvou národa pod Tatrami. Táto oslava svedčí o tom, že my máme Maticu slovenskú láskou zapečatenú hlboko v srdci a v historickej pamäti.

Drahí bratia a sestry!

Osudy Matice slovenskej, od jej založenia 4. augusta 1863 až dodnes sú najbližšie späté s osudmi slovenského národa. AKO SLOBODNÁ JE MATICA - TAK JE SLOBODNÝ NÁROD!

Pritom je zaujímavé, že Matica nikdy nebola politickou, ani náboženskou organizáciou; ale vždy mala najväčší vplyv na národný a politický vývin národa.

Jej titul, duchovná matka Slovákov, je prirodzený a organický, lebo jej duchovné spojenie s národom vždy bolo prirodzené a organické.

Všetky IZMY tohto storočia, či to bol hungarizmus, čechoslovakizmus, nacizmus, alebo komunizmus, Matica odmietla, lebo tie neboli a nie sú prirodzené duchu Matice a teda nie sú prirodzené dejinnému odkazu národa.

NEPRIATELIA NÁRODA JU ŽIVELNE NENÁVIDIA: A PRÁVE PRETO JU NÁROD TAK MILUJE. Matica je jeden zo symbolov národa, tak ako je dvojité kríž, alebo slovenská zastáva. Matica je v srdci národa.

ZROD MATICE.

Matica Slovenská sa rodila dlho a za veľkých utráp. Myšlienku založiť kultúrny ústav slovenský pod menom Slovenská Matica vyslovil Pavol Jozef Šafárik už roku 1827 v liste Jánovi Kollárovi. Šafárik pôsobil vtedy v Srbsku a inšpirovala ho Matica srbská. Aj slovo "matica" je srbské pre "matka". Matice sa v tých časoch zakladali prakticky v každom slovanskom národe. Jestvuje aj Matica národa moravského.

Memorandové Zhromaždenie slovenského národa roku 1861 uznieslo sa dať na starosť "vychodiť" povolenie pre založenie Matice známemu bojovníkovi za samostatnosť a slobodu Slovenska z rokov meruosmych Jánovi Franciscimu. Ján Francisci bol osnovateľom "Žiadostí slovenského národa" 7.5.1848, v ktorých Slováci žiadali vlastný štát. Zaň bojovali so zbraňou v ruke, nebojácne pod vedením trojice ŠTÚR-HURBAN-HODŽA. Zaujímavé je, že Moravskí Slováci tvorili veľkú časť bojovníkov v armáde, ktorej cieľom bol Slovenský štát v rámci Rakúsko-Uhorskej monarchie. Moravskí Slováci, pravda, sú nepochybne súčasťou slovenského etnika.

Aj dnes, po stáročnom čechizovaní, Moravské Slovensko nie je iné.

Francisci prebojovával povolenie založiť Maticu v Pešti a potom vo Viedni. Vtedajší náš cisár mal aspoň aké - také porozumenie pre Slovákov. Slováci sa opierali o jeho uznanie z roku 1849 "jeho dobrému slovenskému ľudu".

Jan Francisci mal úradné postavenie pri cisárskom dvore, bol Kráľovský námestný radca.

Francisci nakoniec povolenie vybavil a čo viac, cisár František-Jozef I. podporil Maticu jedným tisícom zlatých. Bola to veľká morálna vzpruha pre slovenských národovcov.

Francisci ako predseda Prípravného výboru Matice slovenskej, už v novembri 1862 oznámil slovenskej verejnosti cisárske povolenie Slovenskú maticu založiť. Z jeho "Ohlásenia Slovenskej Matice" citujem aspoň tri vety, ktoré svedčia aké veľké nádeje a očakávania vkladal národ do tohto ústavu: "Pod bremenom osudného tisícročia, v ktorom národ slovenský po páde Veľkej Moravy vinou - ako nejaká kliatba - v pleme našom zúriacich nesvárov - sial, ale nežal, mozolil, ale predsa chudobnel, bohatýril a neoslávil sa, mudroval a zmúdriet predsa nemohol - pod bremenom tohto tisícročia národ náš slovenský stratil svoje národné povedomie a s nim vytuchnul aj život národný..."

"Národu, ktorý pred tisícročím, prijatím a rozšírením kresťanstva zvestoval slovanskému plemenu večné spasenie, a v lone ktorého zaviazala sa, podstatne prostriedkom jeho jazyka, slovesnosť slovanská, tomuže národu bolo zase po tisícročí súdené, aby kros svojich národných blahozvestov a vedomcov zvestoval slovanskému plemenu spasenie časné, spasenie národne..."

Do Matice náš národ vkladal celú svoju nádej. Veď povolenie založiť Maticu považovali za začiatok "národného spasenia", prebudenia po celom tisícročí.

Keď banskobystrický biskup Štefan Moyses cestoval do Turčianskeho Svätého Martina na ustanovujúce národné zhromaždenie Matice (Francisciho Výbor ho už predtým požiadal súkromne, aby prevzal predsedníctvo Matice), národ po mestách a dedinách, ktorými prechádzal, pozdravoval ho slavobránami a vítal ho všade slávnostnými rečami a slovenskými zástavami.

A keď Moyses prišiel pod slavobránu Turčianskeho Svätého Martina, národ mu ako kráľovi vyvolával na slávu a dr. Karol Kuzmány ho vítal týmito vzletnými

slovami: " CELE TISÍCROČIE HLADÍ TERAZ NA VÁS I NA NÁS z výšin týchto vrchov, všetky doliny svätých Tatier až po sivý Dunaj hľadia na Vás ... IDETE VYKONAŤ SKUTOK ROZHRANIČNÝ PRE CELÚ HISTÓRIU TOHTO NÁRODA ... pomník minulosti, základ budúcnosti, dvojité brány: zatvorenú pre krivdy minulých, otvorenú pre slávu budúcich vekov". A to všetko za slávnostného dunenia kanónov.

Veľký Francisci potom na Zakladajúcom valnom zhromaždení ešte zdôraznil: "Zhromaždili sme sa, aby sme podložili uholný kameň, na ktorom spočívať má CHRÁM A PEVNOSŤ ZÁKONITOSTI SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO ŽIVOTA."

Na návrh dr. Hurbana Zhromaždenie prijalo a zdôraznilo fakt, že Slovenská Matica sa zakladá na tisícročnú pamäť pokresťančenia Slovákov (nie "Čechoslovákov"!) a zavedenia slovenskej a tak aj slovanskej písomnosti.

Moji drahí bratia a sestry !

Prečo toľké zdôrazňovanie toho tisícročia? Prečo tie dôrazy na pokresťančenie, na národný znak cyrilometodský dvojité kríž na troch vrchoch, na prvý slovenský štát nazvaný cudzími historikmi "Veľká Morava" podľa rieky Moravy?

Prečo toľké volanie na slávu vedúcim Slovákom? Prečo tá slávnostná baráž z kanónov pri vítaní biskupa Moysesu?

Veď pri zakladaní kultúrnych spolkov kanóny nedunia. Tie dunia iba pri vítaní štátnikov, kráľov a prezidentov.

Slovenský národ túto svoju veľkú historickú chvíľu presne tak chápal. Vítal svojho "kráľa" Moysesu, ktorého išiel voliť za predsedu prvého národného, skutočne slovenského, spásonosného spolku. Slováci nemôžu a nesmú zabudnúť, že vtedaj náš cisár František-Jozef I., Habsburský, roku 1862 „POVOLIL PRVÝ A DOSAVAD JEDINÝ SLOVENSÝ NÁRODNÝ SPOLOK A TÝMTO SVOJIM PANOVNÍCKYM ČINOM

UZÁKONIL A POTVRDIL NÁŠ DOSAVAD LEN TRPENÝ, ZVÄČŠA A TO NESLUŠNE A NEZASLUŽENE UPODOZRIEVANÝ, BA ČASTO I PRENASLEDOVANÝ NÁRODNÝ ŽIVOT". Takto sa hovorí o tom štátnickom akte nášho cisára Františka-Jozefa I., ktorému národ, a nedajme sa nikým mýliť, bol za toto povolenie a podporu veľmi povďačný. Veď Maďari nechceli o slovenskom národe ani počuť! A Česi, cez F. Palackého, chceli federalizovať Rakúsko-Uhorsko, ale o federatívnej republike Slovensko nechceli ani počuť, lebo nás tiež nepovažovali za národ, iba za akýsi pahýľ českého národa.

Áno, národ si volil vtedy svojho kráľa - predsedu Matice biskupa Moysesu. Keď nie vlastný štát, ktorý by záujmy národa ochraňoval, tak aspoň národný, kultúrny spolok, ktorý mal za úlohu zachrániť dušu národa.

Preto toľké zdôrazňovanie toho tisícročia, lebo národovci chceli, aby Maďari, ale aj cisársky dvor si uvedomili, že Slováci majú historické a majetkové právo na tú zem, ktorú obývajú. Chceli, aby svet vedel, že Slováci mali svoj štát - kráľovstvo, ktorý bol roku 907 zničený nájazdmi aziatov, ale aj nájazdmi Nemcov a Čechov. Česi si prisvojili časť slovenského národa od rieky Moravy až po Českomoravskú vysočinu. Dnešné Slovensko je iba ta časť Slovenska, ktoré sa zachránilo ako "Uhorské Slovensko". Moravské Slovensko je dnes, za tie stáročia českej nadvlády, väčšinou zčechizované.

Preto toľké zdôrazňovanie toho tisícročia, lebo napriek všetkému zlu, národ sa vzkriesil, uvedomil si, že ma samobytný život, vlastnú

históriu. Uvedomil si, že nám Slovákom patria národne a ľudské práva, a právo na nový samostatný štát tak ako iným v Európe.

A to pod patronátom sv. Cyrila a Metoda, ktorí nám priniesli náuku Spasiteľa a ľudom súdny zákon dávno predtým ako Maďari sa čo i len volali Maďarmi, tobôž už počuli o kresťanskej civilizácii a ostatní Slovania boli ešte pohanmi.

Drahí bratia a sestry!

Preto toľké zdôrazňovanie toho tisícročia, v tom tisícročí nebola len hrdosť, ale aj právo na samostatnú existenciu!

Matica za niekoľko rokov svojej činnosti, najmä vydávaním učebníc slovenčiny, kníh o histórii Slovákov, zakladaním divadiel a spevokolov, zbieraním historických arcifaktov, atď., vytvorila si takú autoritu, že jej podpredseda Paulíny-Tóth na piatom zhromaždení mohol vyhlásiť: "Čo Matica odhlasuje, je pre nás v literatúre zákonom."

Vďaka Matici, všetci uvedomelí Slováci, ktorí predtým písali po latinsky, po nemecky, po maďarsky, po česky, a či bernoláčtinou, začali písať v novej spisovnej stredoslovenčine.

Matica, to nebo iba literatúra, učebnice, slovenská história, muzeálne zbierky, divadlá a spevokoly, Matica, to znamenalo nový, vyšší národný duch, veľký vzrast národného prebudenia a sebavedomia, hlbšia náboženská viera, znamenalo slovensky národný a náboženský ekumenizmus, šírenie demokratických myšlienok a ľudských práv a tak zintenzívnená politická činnosť.

Ale Maďari a "štátni patrioti", t.j. maďaróni (dnes ich nahradili "Čechoslováci") neboli slepí a hluchí. Národ pozdvihujúca práca Matice ich zožierala. Slovenský duch a národná, samostatná slovenská ideológia, ktorá žiarila z Matice a hriala národ ako lúče slnka, nakoniec zalarmovala Maďarov. Po Rakúsko-Maďarskom "vyrovnaní", roku 1867, miernejšia Viedeň musela vydať nemaďarské národy do rúk Maďarom. Taký bol dôsledok prehratej vojny Rakúska s Pruskom. Maďari podporovali Prusiakov. A tak Prusko tlačilo na cisára dať Maďarom čo žiadajú. Draví a politicky primitívni Maďari chceli zožrať všetko nemaďarské v Uhorsku.

Budapeštianska vláda najprv iba činnosť Matice brzdila, napr. odobrala Matici vydávanie slovenských učebníc, nakoniec, vyhlásiac ju za Panslávske hniezdo, Maticu zatvorila. Rok 1875, rok zatvorenia Matice a skonfiškovania jej slovenského majetku, je začiatkom slovenského národného temna. Národ slovenský mal by pamätať lepšie. Každý rok všetci Slováci a Slovenky 6. apríla, na deň zatvorenia Matice, by mali nosiť čiernu pásku na rukávoch. 6.apríl mal by byť DEŇ NÁRODNÉHO SMÚTKU. Takto by si aj nové slovenské generácie

vždy uvedomili postavenie národa. Také uvedomenie potrebuje najmä dnešná, národnou hnilobou zapáchajúca generácia na Slovensku.

Po zatvorení Matice, slovenských gymnázií, po sústavnom znemožňovaní normálneho národného života Slovákov, duch národa opadol, národ sa dostal do psychologickkej depresie.

Slováci, národne, hospodársky a politicky udupaní videli jediné východisko: emigrovať. Tu sa začína masová emigrácia Slovákov do Ameriky. Za chlebom a slobodou! Tragédia, ale aj nádej! Nevedeli Maďari, že takto sami na seba pletú bič a kopú hrob pre ich panstvo - Uhorsko. Slováci tu v slobodnej

a demokratickej Amerike, naučili sa abecede demokracie, pozdvihli vysoko vatru národných práv, držali aj matičného ducha na výške a delili sa so slobodou s národom pod Tatrami.

Tu, na slobode, už v osemdesiatych rokoch zakladajú si Slováci svoje spolky, školy, kostoly a časopisy.

Roku 1907 Maďari si mysleli, že už eliminovali, zničili slovenského ducha a tým aj národ, načisto. Slovenské školy pozatvárané, slovenčina vytlačená zo škôl, ešte aj z náboženských, politicky odpor Slovákov na Slovensku veľmi slabý. Maďarské zástavy viali všade, slovenské nesmeli viať nikde.

Maďari boli na koni a Slováci s hlavami sklonenými v silnej národnej depresii. Ale božie mlyny melú pomaly ale isto. Roku 1907 vznikla Slovenska liga v Amerike. Slovenské organizácie, časopisy a jednotlivci sústredili svoje sily a za cieľ si vytýčili: Slobodné Slovensko. Politická aktivita zahraničných Slovákov, najmä v Amerike, ale aj v Rusku a inde, sa rozrástla do šírky i intenzity, najmä tesne pred a počas Prvej svetovej vojny. Politické ambície Slovákov boli formulované v spolupráci s americkými Čechmi a Moravanmi v Clevelandskej a Pittsburghskej dohode, ktoré sa v princípe podobali žiadostiam slovenského národa z roku 1848.

Na slovenskom nebi zažiarila Štefánikova hviezda a jeho Česko-Slovenské bojové jednotky, légie... A ostatné už vieme.

Žalár národov Rakúsko-Uhorsko načisto zmizlo z mapy sveta.

Tak končia tyrani...

Prvé vzkriesenie Matice roku - 1919.

V roku 1919 oživotvorená Matica vítala znova v Turčianskom Svätom Martine nadšene slovenské davý: "VZKRIESENÁ, VÍTAM VZKRIESENÝ NÁROD!"

Slovenský národ ústami veľkého Hviezdoslava jasal: Otvorte portál chrámu dokorán, Matice našej!..."

Slovenský národ znova s nadšením objal svoju Maticu a Matica s láskou objala národ. Vzkriesená a znovuzorganizovaná Matica s novou energiou a nádejou začala pracovať pre povznesenie národa.

Česi však vstupovali do Česko-Slovenskej republiky (po roku 1921 už iba "Československej") s inými ideami ako úprimní a politicky naivní Slováci.

Českí politici, na čele s Masarykom, úplne ignorovali dohody Clevelandskú a Pittsburghsku, kde sa vyslovene žiada autonómia rečová aj politická pre Slovensko, a zaviedli v novej republike podvodnícku ideu jedného československého národa. V praxi bolo tomu tak, že zo Slovákov sa mali stať Česi, tak ako sú počestní Moravania a Slezania. Na Slovensku nastolili do škôl akýsi „československý“, ale v Česku a na Morave jazyk český.

Slovensko ako priemyselne najvyspelejšia časť Uhorska bolo hospodársky podriadené Česku. Veľa priemyslu zo Slovenska bolo odvečené do Česka, alebo jednoducho podniky zrušené. Slovenský národ bol oklamáný politicky i hospodársky. Ottův slovník naučný definoval Slovensko takto: "Slovensko: česká kolónia."

A znova začal boj o národne práva. Tak ako za Maďarov štátni patrioti - Maďaróni, tak aj za Československa mnohí Slováci dali sa oklamať, alebo kúpiť centrálnou politickou mocou, a stali sa „Čechoslováci“. O to horšie, že niektorí

sa stali Čechoslovákmi aj kultúrne a to sa prejavilo aj na práci Matice slovenskej.

Situácia bola o to ťažšia, že tí, ktorí šliapali práva národa sa vyhlasovali za "bratov", a tých slovenských patriotov, ktorí pracovali a bojovali za práva národa, vyhlasovali za Maďarónov.

DRUHÉ VZKRIESENIE MATICE - 1932.

Túto spleť situáciu vyriešila Matica historicky a politicky veľmi elegantne. Centrálna česká vláda (lebo slovenskej vlády nebolo) nechcela porozumieť striednym slovenským hlasom, že Slováci nechcú mať ani Maďara ani Čecha, ani nikoho za pána, a že na Slovensku prirodzene ma sa hovoriť a učiť po slovensky.

Na Maticu, ako na duchovnú matku Slovákov, prichystali noví nepriatelia národa - českí šovinisti a ich slovenskí kolaboranti frontálny útok na Valnom zhromaždení 12.mája 1932.

Na toto Zhromaždenie sa čechoslovakisti dobre pripravili, ale dostali poriadnu príučku. Čech a agent čechoslovakizmu, prof. Václav Vážny a jeho spoluagenti v Matici priniesli na Zhromaždenie nimi vypracované "Pravidlá slovenského pravopisu". Boli si istí, že Zhromaždenie ich návrh "Pravidiel" prijme. Takto chceli zneužiť autoritu Matice. Aké bolo ich prekvapenie, keď Matičiari

takmer manifestačne po dlhej diskusii ich "Pravidlá" odmietli.

Ich "Pravidlá" totiž zčechizovali slovenčinu na nepoznanie. Presadením ich „Pravidiel" bolo by im ľahšie vytvoriť umelý

"československý národ", t.j.český, "od Šumavy až po Tatry", ako to hlásal tiež profesor Prazak.

Na šťastie pre národ, v Matici bolo už dosť vzdelaných, mladých a národu oddaných síl, sústredených okolo správcu dr. Jozefa Škultétyho. Vďaka mladým národovcom ako bol Jozef Cíger-Hronský, dr. Stanislav Mečiar, dr.Jozef Cincík a ďalší, návrh Vážneho bol úplne zmietnutý, slovenčina zachránená, tým čechizácia národa zabránená, česť Matice pred národom a dejinami obhájená a Matica takto druhý raz vzkriesená.

Českí kolonialisti sklamaní a rozhorčení hromadne vystúpili z Matice a centrálna vláda v Prahe potrestala Maticu zastavením všetkých štátnych finančných dotácií, ktoré Matica aj od slovenských daňových poplatníkov cez vládu dostávala. Tým šovinisti dúfali, že Matica zahynie na nedostatok finančnej podpory.

Ale dožili sa ďalšieho sklamanie, lebo svojho miláčka, Maticu, uchopil sa podporovať celý národ.

Mladé slovenské sily na čele s Jozefom Cígerom-Hronským, novým správcem, dr. J.Cincíkom a ďalšími nadšencami naliali do Matice novej, čerstvej, slovenskej krvi.

Matica vstúpila takto obnovená, oživotvorená do rokov svojho najväčšieho rozkvetu, ktorý trval až do roku 1945.

Odborníci doma i v zahraničí hovorili o slovenskom kultúrnom a hospodárskom zázraku.

Po vzniku Slovenskej republiky činnosť Matice sa rozšírila ako nikdy predtým. Matica spĺňala nielen **svoju tradičnú úlohu**, ale matičiari a ich

tlačiareň Neografia (dielo dr. J.Cincíka) boli tvorcami slovenských bankoviek a mincí, slovenských štátnych a vojenských rádov a vyznamenaní, slovenských známok a slovenských heroických symbolov. Zamýšľané postavenie slovenskej katedrály a historických monumentov, najmä z čias Cyrilometodských, sa nemohlo splniť, keďže Slovenská republika zanikla.

Po obsadení Slovenska Červenou armádou, znova začal útok na Maticu. Nepriateľ vedel, ak chce zničiť národ, musí najprv zničiť jeho duchovno-kultúrnu matku. Tento útok, toto ničenie Matice sa zostrilo po komunistickom puči 1948 a vyvrcholilo roku 1954, keď Maticu Československá vláda prakticky zrušila, masovú činnosť zakázala, a z Matice urobila iba: "Centrálnu knižnicu".

Mnohí odborníci to nazvali druhým rokom 1875! Barbari chceli vyrvať srdce národu.

Reakcia na tento zhovadilý čin socialistického čechoslovakizmu bola taká, že Jozef Cíger-Hronský a jeho matiční spolupracovníci v exile, v Argentine, založili Zahraničnú Maticu slovenskú, ktorá trvá dodnes. Na Slovensku oddaní matičiari a ďalší patrioti išli do podzemia, alebo ušli na slobodný Západ; išli po stopách prvého historicky známeho slovenského exulanta Nitrančana kniežata Pribinu, ktorý sa stal prvým panovníkom (dnešného) národa Slovincov. Premnohí národovci slovenskí, a matičiari s nimi, boli hodení tyranským komunistickým režimom do väzenia, alebo odvisli na šibenici. Komunistický režim Maticu sprznil a spolu s národom zavrel do klietky stalinizmu a socialistického čechoslovakizmu.

V roku 1960, keď zrušili Slovákom čo i len tieň samobytnosti - povereníctva, tešili sa v Prahe tak ako sa tešili v Budapešti roku 1907. Za takýchto okolností národ si opakovane Moysesov výrok: "Núdzba úbohého národa nášho je nevýslovná: potreby jeho sú nesčíselné!".

Vyrastal som v tomto období druhého národného temna na Slovensku.

V tých časoch bolo nebezpečné povedať hrdo: Ja som Slováčok.

A predsa, aj tyran ma nevýhodu: môže väzniť a trýzniť, ale nemôže vymazať historickú pamäť národa a jeho lásku k pôvodnej Matici.

A túto historickú pamäť národa a jeho lásku k pôvodnej Matici urazil roku 1967 samotný prezident "Československej socialistickej republiky" Antonín Novotný a o Matici sa vyslovil, že je to iba "hniezdo slovenského buržoázneho nacionalizmu". A keď mu z Matice poslali knihy o histórii Matice a slovenského národa, aby sa tento primitívny český komunista a šovinista vzdelal, balík s knihami poslal naspäť do Martina, s poznámkou, že on takú organizáciu v socialistickom československu nezná.

Aká to ohromná urážka celého národa!

Po celom Slovensku sa zdvihla vlna tlmeného, aj otvoreného zhrozenia a protestov a u Slovákov to Novotný a jeho režim prehral úplne tak ako voľakedy gróf Tisza. To bola iskra, ktorá zapálila oheň tzv. Pražskej jari. Novotný bol nakoniec reslovakizovaným komunistom Alexandrom Dubčekom odstránený. A znova, boli to matičiari a iní umelci-národovci, najmä zo skupiny "Intergenerácia", ktorí majú zásluhu na postupnom premenení Dubčeka - internacionalistu na Dubčeka - Slováka.

Tretie vzkriesenie Matice slovenskej - 1968.

Relatívna sloboda dosiahnutá pod režimom Alexandra Dubčeka, keď sa stal Prvým tajomníkom Komunistickej strany Československa, priniesla vlnu národného prebudenia a tak tretie vzkriesenie Matice slovenskej. Maticu zákonom z roku 1968 oživotvorili. Dostala znova povolenie organizovať sa v miestnych zboroch. A národ sa hífne do Matice prihlasoval. Ako v roku 1919. Táto radosť však dlho netrvala. Znova to bola invázia Červenej armády, ktorá priniesla postupnú degradáciu činnosti Matice.

Slováci nadobudli, vďaka Dubčekovi, svoj štát vo forme federatívnej Socialistickej republiky, ale s postupným nadobúdaním moci starých socialistických čechoslovakistov a ortodoxných komunistov, činnosť Matice znova obmedzili a premenili ju na "národnú knižnicu" a na "jedinečný pamätník slovenskej literatúry".

Dnešná socialistická Matica funguje po socialisticky. Z národného hľadiska je to však iba poskakovanie na jednej nohe, lebo tu druhú nohu jej socialistický čechoslovakizmus násilne amputoval. Dnešná Matica slovenská je slovenský národný invalid.

Oficiálne Matica musí mať ducha marxistického, teda protikresťanského, protislovenského, protiludského, protislobodného, protidemokratického, čo všetko je proti odkazu slovenských dejín.

Jej znak, znak národa, dvojité kríž na troch vrchoch, znak cyrilometodský, rastislavovský a kocelovský, komunisti hanebne odstránili.

A slovenská národná, štúrovska zástava, pod ktorou bojovali Slováci roku 1848/49 a ktorou vítali biskupa Štefana Moysesu v Turčianskom Svätom Martine roku 1863, tento cenný symbol národa, na Slovensku viať nesmie. Tak ako po roku 1875! Preto práca a povinnosti slobodných Slovákov zostali a zostávajú udržiavať národný oheň, udržiavať pôvodného ducha Matice ako po roku 1875.